

Klokkenluiderswetgeving

Elke persoon die een duurzame werkrelatie heeft met UNIE-K vzw en die inbreuken vaststelt, kan hiervan melding maken. Wanneer iemand mistoestanden in zijn (voormalige) organisatie aan het licht brengt, dan spreken we van een klokkenluider.

De klokkenluider kan een (ex-)werknemer, sollicitant, vrijwilliger, stagiair of zelfstandige werkzaam in de onderneming, aandeelhouders, bestuurders zijn, maar ook iemand die werkt onder toezicht en leiding van (onder-)aannemers en leveranciers, enz.

De nieuwe wetgeving voert de verplichting tot het opzetten van meldingskanalen in zodat inbreuken op bepaalde wetgeving binnen private organisaties in een vroeg stadium kunnen worden opgespoord en behandeld, en dat tegelijkertijd een doeltreffende bescherming biedt aan de klokkenluiders. Het betreft inbreuken zoals opgesomd in art 1.

Art 1. Begripsbepalingen

Voor wie geldt de wet?

- De melder is een natuurlijke persoon die in de context van zijn werkgerelateerde activiteiten verkregen informatie over inbreuken meldt. Dit kan een werknemer zijn, maar ook zelfstandigen, leidinggevend personeel, bestuurders, stagiairs, vrijwilligers, ex-werknemers, aannemers en leveranciers;
- Een facilitator is een natuurlijke persoon die een melder bijstaat in het meldingsproces in een werkgerelateerde context en wiens bijstand vertrouwelijk moet zijn;
- Derden zijn personen die verbonden zijn met de klokkenluider, zoals familieleden, collega's.

Onder inbreuken wordt verstaan:

In toepassing van de regelgeving over de omzetting van de klokkenluiderswetgeving worden volgende inbreuken geïdентificeerd:

- Inbreuken die betrekking hebben op de volgende gebieden:
 - overheidsopdrachten;
 - financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
 - productveiligheid en productconformiteit;
 - veiligheid van het vervoer;
 - bescherming van het milieu;
 - stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
 - veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
 - volksgezondheid;
 - consumentenbescherming;
 - bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens en beveiliging van netwerken en informatiesystemen;
 - bestrijding van belastingfraude;
 - sociale fraudebestrijding.

Onder te goeder trouw verstaan we dat:

- de melder gegronde redenen had om aan te nemen dat de gemelde informatie over inbreuken op het moment van de melding juist was en dat die informatie binnen het toepassingsgebied van deze wet viel (wordt beoordeeld ten overstaan van een persoon die zich in een vergelijkbare situatie bevindt en over vergelijkbare kennis beschikt)
- de melder op de hoogte is dat die gemelde informatie binnen het toepassingsgebied van de klokkenluiderswet valt. Dit wordt beoordeeld ten overstaan van een persoon die zich in een vergelijkbare situatie bevindt en over vergelijkbare kennis beschikt;
- de melder de informatie intern of extern meldt.

Onder vergeldingsmaatregelen verstaan we elke directe of indirecte handeling of nalatigheid die in een werkgerelateerde context plaatsvindt n.a.v. een interne of externe melding of openbaarmaking; en die tot ongerechtvaardigde benadeling van de melder (of van de facilitators of derden die verbonden zijn met de melder) leidt of kan leiden. Dit kan o.m. gaan om intimidatie, discriminatie, een ongunstige evaluatie, schorsing of zelfs ontslag.

Art 2. De meldkanalen

De meldingen kunnen via drie kanalen gebeuren. Het intern kanaal is bij voorkeur de logische stap die eerst gebruikt wordt.

- Intern kanaal:
Melders dienen zoveel mogelijk de hiertoe voorziene interne meldingskanalen te gebruiken. Deze interne kanalen hebben als doel inbreuken op de hierboven geschetste gebieden binnen de organisatie op te sporen en te verhelpen. Een melding doen kan op volgende wijze:
 - Telefonische melding bij: DPO/preventie-adviseur T: 050/406960.
 - Melding per e-mail naar: meldpunt@uniek.org
 - Schriftelijk aan: UNIE-K vzw, Meldpunt, Chartreuseweg 53, 8200 Brugge
 - Melders kunnen ook verzoeken om binnen een redelijke termijn een inbreuk te melden via een fysieke ontmoeting. Een dergelijke fysieke melding kan op afspraak geregeld worden bij de personen hierboven vermeld onder 'telefonische melding'.
- Extern kanaal: Melders kunnen ook gebruikmaken van een extern kanaal dat door de overheid wordt opgezet. Een klacht indienen kan dan bij de Federale Ombudsman en de sectorale instanties, waaronder deze federale autoriteiten (niet-limitatieve lijst):
 - Overheidsopdrachten: de dienst Overheidsopdrachten van de FOD Kanselarij van de Eerste minister;
 - Financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering: FSMA voor de regels bedoeld in artikel 45 van de wet van 2 augustus 2002, NBB voor de regels bedoeld in de artikelen 12bis en 36/2 van de wet van 22 februari 1998, College van toezicht op de bedrijfsrevisoren voor de regels bedoeld in artikel 32 van de wet van 7 december 2016;
 - Productveiligheid en productconformiteit: FOD Economie, FOD Volksgezondheid, FAGG, BIPT, FOD Mobiliteit;
 - Veiligheid van het vervoer: FOD Mobiliteit, Nationale Autoriteit voor Maritieme Beveiliging;

- Bescherming van het milieu: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, Leefmilieu Brussel, CREG, Algemene Directie Energie, ACER;
 - Stralingsbescherming en nucleaire veiligheid: Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle;
 - Veiligheid van levensmiddelen en diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn: FAVV, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu;
 - Volksgezondheid: Sciensano, FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, FAGG, Federale commissie "Rechten van de patiënt";
 - Consumentenbescherming: FOD Economie;
 - Bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens, en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen: Gegevensbeschermingsautoriteit, CCB, EDPS.
- Pers of andere vormen van openbaarmaking: wanneer een interne of externe melding niet tot passende actie leidt, er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat er sprake is van onmiddellijk gevaar voor het openbaar belang, of dat er een risico op vergelding of het vernietigen van bewijsmateriaal bestaat.

Art 3. Ontvangstmelding en behandeling van de melding.

Uiterlijk binnen de 7 dagen na ontvangst van de melding bij het intern meldpunt krijgt de melder een ontvangstbevestiging toegestuurd.

Ontvangstbevestiging en feedback is niet mogelijk bij een anonieme melding per brief.

De melder krijgt feedback over de afhandeling van de melding.

- Dat betekent dat hij informatie krijgt over de al dan niet genomen maatregelen, procesverbeteringen of –wijzigingen en/of andere verdere stappen. Deze feedback bevat geen details over specifieke personen en kan dan ook eerder van algemene aard zijn.
- Indien bijkomend onderzoek nodig of aangewezen, zal UNIE-K waken over de vertrouwelijkheid van de onderzoeksdata en over de naleving van de rechten van derden.
- Binnen een redelijke termijn, en ten laatste 3 maanden na het versturen van de ontvangstbevestiging, of als er geen ontvangstbevestiging is verstuurd aan de melder, drie maanden na het verstrijken van de periode van 7 dagen na de melding, krijgt de melder informatie over de als opvolging geplande of genomen maatregelen en over de redenen van die opvolging.
- Indien het niet mogelijk is om de melder enige feedback te geven, dan krijgt de melder daar bericht van, evenals van de reden waarom er nog geen informatie voorhanden is.

Art 4. Overige bepalingen

Register van de meldingen:

De persoon van het intern meldpunt houdt een register bij van alle meldingen, waarin zowel de ontvangst van de melding, het onderzoek ernaar en de oplossing ervan worden opgevolgd. De meldingen worden in dit register bewaard zolang de contractuele relatie tussen de melder en de werkgever loopt. Onderzoeksrapporten

en ondersteunende informatie worden minimaal tot 5 jaar na het einde van het onderzoek bewaard.

Sancties bij misbruiken:

Werknemers worden geacht ter goeder trouw te handelen. Er zal geen bescherming geboden worden aan personen die opzettelijk onjuiste of misleidende informatie melden. Werknemers mogen niet lichtzinnig met meldingen omgaan.

Werknemers die bewust valse meldingen doen, al dan niet met het oogmerk om te schaden, kunnen hiervoor gesanctioneerd worden op basis van de sancties vermeld in het arbeidsreglement onder artikel 59.

Ondersteuningsmaatregelen:

Het 'Federaal Instituut voor de Bescherming en de bevordering van de Rechten van de Mens' wordt belast met het toepassen van of toezien op de ondersteuningsmaatregelen, zowel in geval van een interne melding, een externe melding als een openbaarmaking.